perkasos plotą fiksuota veikiausiai su šios vienuolyno dalies statybomis sietina duobė, kurios dugnas dėl didelio gylio nepasiektas. Joje aptikta XVII–XVIII a. datuojamų radinių, o pati duobė galbūt suformuota XVIII–XIX a. laikotarpiu.

Archeologinių tyrimų metu Linkuvos karmelitų vienuolyno ansamblio vienuolyno namo teritorijoje ištyrus bendrą 33,2 m^2 plotą bei atlikus žvalgymus 2,65 m^2 plote, fiksuoti 85–170 cm storio daugiausia maišyti piltinio pobūdžio kultūriniai sluoksniai, datuojami XVI(?)–XX a. Apatinė, ankstyviausia, kultūrinio sluoksnio dalis daugumoje vietų greičiausiai permaišyta statant vienuolyno namą XVIII a., o vietomis ir vėliau, XIX a. vykdytų rekonstrukcijų ar remontų metu. Tačiau joje aptikti ankstyvi radiniai, datuojami XVI a. II puse – XVII a., rodo, kad čia gali būti išlikęs kultūrinis sluoksnis, susiformavęs anksčiau, nei buvo pastatytas mūrinis vienuolyno pastatas.

Linkuva Carmelite Monastery

The investigation (12 test pits and 2 trenches totalling 33.2 m^2 and a 2.65 m^2 survey) on the grounds of the dormitory of the Linkuva Carmelite Monastery complex (Pakruojis District, N Lithuania) (Fig. 1) revealed 85–170 cm thick, mostly mixed, fill-type cultural layers dating to the 16th(?)–20th centuries. The earliest discovered finds date to the second half of the 16th–17th centuries. The investigation yielded isolated human bones from destroyed burials as well as, in Test Pit 3, one surviving burial (Fig. 2) dating to the 17th century. The uncovered architectural structures should be associated with a monastery building (a cellar arch with a wall, a gutter (?), and vestibule structures) (Fig. 3) but some may also be earlier (fragments of a foundation (?) as well as brickbat and crushed stone flooring).

Milda Jurgauskaitė

Simno bažnyčios šventorius

2021 m. šalia Simno Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios (UK 852) (Alytaus r., Simon sen.) rekonstruota elektros tinklų trasa. Tinklų vietose ištirta perkasa bažnyčios šventoriaus teritorijoje bei 2 šurfai Kreivojoje gatvėje, iš viso 12 m^2 plotas.

Simno bažnyčios teritorijoje archeologiniai tyrimai vykdyti 1992 (*ATL 1992 ir 1993 metais*, 1994, p. 208–210) ir 2017 m. (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 260–263). Jų metu rasta XVI–XX a. radinių ir fiksuotas gana tankus XVI–XIX a. palaidojimo horizontas.

1520 m. pastatytos ir ne kartą rekonstruotos Simno bažnyčios ŠR šventoriaus dalyje, šalia XIX a. pabaigoje pastatytos šventorių juosiančios akmenų mūro tvoros ištirta 10 m^2 **perkasa.** Po paviršiniu iki 55 cm storio XX a. velėnos ir juodžemio sluoksniu fiksuotas XVI–XIX a. rudos spalvos vandeningo molio su smulkiomis rausvų plytų nuoskalėlėmis ir kalkių (?) priemaišomis sluoksnis, besitęsiantis vidutiniškai iki 1,3 m gylyje fiksuoto rudo molio – įžemio lygmens. Šiame sluoksnyje rasta pavienių XVI–XIX a. pradžia datuojamų smulkios frakcijos buitinės keramikos šukelių, degto molio gabalėlių bei titnago gabalas. Tiriant anksčiau minėtą sluoksnį fiksuoti šešių individų kapai (1 pav.). Kapai 1–4 fiksuoti perkasos P kampe, 1,9–2,4 m atstumu nuo šventorių juosiančios akmenų mūro tvoros link kalvelės viršuje esančios bažnyčios. Šie kapai atidengti dalinai – į perkasos plotą pateko 57 cm gylyje fiksuoto *kapo 1* kaukolė, kaklo slanksteliai ir pečių sąnarių kapsulės. *Kapai 2–3* fiksuoti atitinkamai 77 ir 90 cm gyliuose. Perkasoje atidengti tik kaukolių skliautų fragmentai. *Kapas 4* atidengtas iškart po kapu 3 – 1,12 m gylyje, 14–15 cm aukščio

1 pav. Perkasa su kapais 1–6 iš ŠR. M. Jurgauskaitės nuotr.

Fig. 1. The trench with Burials 1–6, as seen from the NE.

2 pav. Kapas 5, kojūgalyje perkastas kapo 6. M. Jurgauskaitės nuotr.

Fig. 2. Burial 5 with its foot disturbed by Burial 6.

iki šių dienų išlikusiame lentiniame karste, įkastame į įžemį. Perkasos P kampe atidengtas tik nedidelis (66x16 cm dydžio) kapo 4 itin suirusio individo fragmentas. Visi šie kapai orientuoti maždaug 40° kampu. Kapų duobės dėl grunto sandaros neišskirtos.

Kapas 5 atidengtas įžemio lygmenyje 1,2 m gylyje perkasos V dalyje, 2 m atstumu nuo akmenų mūro tvoros (2 pav.). Jis, kitaip nei kapai 1–4, orientuotas 130–135° kampu. Į perkasos plotą pateko visas kapas. Atidengtas netaisyklingo stačiakampio formos iki 125 cm ilgio ir iki 47 cm pločio kasant kapo 6 duobę nuardytu kojūgaliu individas lentiniame karste. Jį preparavus nustatyta, kad tai itin suiręs griautinis kapas. Remiantis antropologine analize – tai daugiau kaip 50 m. amžiaus moteriškos lyties individas. Palaikai sukritę kojūgalio link, palaidoti ant nugaros. Stipriai suirę mirusiosios kaulai gulėjo anatomine tvarka. Skeletas apardytas, dalis kapo (apatinė skeleto dalis ties keliais) nukasta skersai perkirtusio kapo 6 (?). Kape 5 fiksuoti griaučiai 100x37 cm dydžio. Išlikusio karsto aukštis siekė 10–17 cm. Karstas įleistas į įžemį. Tiriant kapą 5 įkapių ar radinių, leidžiančių tiksliau jį datuoti, nerasta.

Paskutinio *kapo 6* vieta fiksuota tik fragmentiškai 1,19 m gylyje, ties kapo 5 nukasta kojūgalio dalimi. Taip pat rastas apie 2 cm pločio lentos fragmentas, kertantis kapą 5 skersai 40° kampu pasaulio šalių atžvilgiu. Į perkasos plotą pateko apie 112 cm ilgio, iki 3 cm pločio galimo kapo 6 fragmentas. Perkasos kraštinėse išskirtas labai blyškus kapo 6 duobės kontūras, kuris stratigrafiškai gali būti datuojamas XIX a.

Tiriant kapus įkapių nerasta. Tik perkastame sluoksnyje tarp kapų 2 ir 3 rastas balto porceliano butelio kamštis be ženklinimo ir trikampės formos pjūvyje pilkos spalvos pailga titnago skeltė. Informacijos apie Simno miesto apylinkėse aptiktas akmens amžiaus gyvenvietes nėra, tad nustatyti ar plačiau pasakyti, iš kur pateko titnago radiniai, neįmanoma. Stratigrafiškai kapai 1 ir 6 datuojami XVIII–XIX a. Kitų kapų tikslesniam datavimui trūksta archeologinių duomenų, tačiau remiantis rastais radiniais kapų aplinkoje bei istoriniais duomenimis, jie laikomi ankstyvesniais – priskiriami XVI–XVIII a. laikotarpiui. Kapų horizonte surinkti XVI–XIX a. bei akmens–bronzos amžiais datuojami radiniai perduoti AKM.

Kreivojoje gatvėje tirtuose šurfuose aptikti XX a. supiltiniai grunto sluoksniai ir XX a. pradžios ūkinio pastato plytų asla.

The Churchyard of the Simnas Church

The 2021 investigation (the excavation of a total of 12 m^2) in the NE part of the churchyard of the Simnas Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary (Alytus District, S Lithuania) and on Kreivoji Street revealed 6 16th–19th-century burials (Figs. 1–2) in the churchyard.

Raimonda Nabažaitė

Šv. Jono bažnyčios Klaipėdoje palaidojimai ir ankstesnis užstatymas

2021 m. liepos 28 – lapkričio 8 d. KU BRIAI tęsė detaliuosius tyrinėjimus buvusios Klaipėdos Šv. Jono bažnyčios (visiškai nugriautos po II Pasaulinio karo 1946–1947 m.) (UK 42597) vietoje. Tyrimus inicijavo Klaipėdos miesto evangelikų liuteronų parapija su Kultūros infrastruktūros centru, Klaipėdos miesto savivaldybe. Tyrimai vyko 2020 m. pradėtame plote 1, siekiant ištirti bokšto statybai reikiamą teritoriją iki įžemio, iškeliant čia esančius kapus ir maksimaliai paruošiant vietą statyboms. Tyrimų metodika parinkta atsižvelgiant į projektuotojų sprendinius, pagal kuriuos, atstatant bažnyčios bokštą, reikia pamatus stiprinti iš abiejų pusių (juos atidengiant iki apačios) ir suformuoti 5 m prieigą. Atsižvelgiant į šiuos parametrus, plote 1 (608 m^2) toliau tirta 450 m^2 dydžio teritorija (apie 1,7–2 m storio likusio neištirto kultūrinio sluoksnio; tyrimai tęsti nuo vidurio H_{abs} 3,10 m, kai vietovės dabartinis paviršiaus aukštis pagal Baltijos jūros lygį yra 4,20–4,30 m) (1 pav.). Kadangi dar nėra aiškus 2020 m. atrastos grindų šildymo sistemos eksponavimo *in situ* atstatomoje bažnyčioje klausimas, ši dalis netirta, palikta ateičiai.

Vietovėje archeologiniai tyrimai vyko 1970, 1994, 1995, 2012, 2018 m. (*ATL 2020 metais*, 2021, p. 324–325). Atskirai paminėtini 2020 m. tyrimai, kai buvo atidengti iki pamatų viršaus bažnyčios bokšto, sienų pamatai, juose išmūryti kontraforsai (6 vienetai), vidaus kolonos (2 vienetai), puskolonės (2 vienetai), olandiškų plytų pamatėlis bokšto viduje (iki 1854 m.), šildymo sistema, akmenų pamatėlis tarp puskolonių 1, 2, šventoriaus grindinio likučiai, fiksuotos pirmųjų kapų vietos. Be bažnyčios reliktų, rasta ir ankstesnio užstatymo liekanų. Yra žinoma, kad iki bažnyčios statybos šioje teritorijoje stovėjo namai, vėliau sudegę per 1678 m. gaisrą. Po gaisro ūkinė, statybinė veikla nebuvo vystoma, numatyta čia statyti Vokiečių (Šv. Jono) bažnyčią. Apie dar ankstyvesnio – XVI a. – teritorijos užstatymą žinota iš R. Sprainaičio tyrimų, 2021 m. tyrimai šiuos duomenis gerokai praplečia.